

Küçük İSKENDER

Kuruk
Kadeh
Sineması
İftiharla
Sunar



Kadının ayak bilekleri
bir çift rakı
kadehidir bazen.

♥ can
deneme/öykü



küçük İskender
KIRIK KADEH
SİNEMASI İFTİHARLA
SUNAR

Can Çağdaş

Kırık Kadeh Sineması İftiharla Sunar, küçük İskender

© 2017, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2017

2. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Sırma Köksal

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Özkaracan Matbaacılık ve Ciltçilik San. ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Bağcılar / İstanbul

Sertifika No: 45469

ISBN 978-975-07-3603-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

küçük İskender

KIRIK KADEH
SİNEMASI İFTİHARLA
SUNAR

DENEME / ÖYKÜ

♥can

küçük İskender'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

"Her Şey" Ayrı Yazılır, 2016

Waliz Bir, 2016

Mayıs Giremez, 2017

Ölen Sevgilimin Şiir Defteri, 2017

Periler Ölürlen Özür Diler, 2017

The God Jr, 2017

Türkçe Sözlü Hafif Mavi, 2017

Arkadaşlar İçin İntihar Vakti, 2017

Ölen Sevgilimin Şiir Defteri, 2017

İkinci Waliz, 2018

666, 2019

Dedem Beni Korkuttu Hikâyeleri, 2019

Erotika, 2019

Yirmi5april, 2019

İskender'i Ben Öldürmedim, 2020

Burç Hikâyeleri, 2020

Bir Çift Siyah Deri Eldiven, 2022

Cangüncem, 2022

küçük İskender (Derman İskender Över), 28 Mayıs 1964'te İstanbul'da dünyaya geldi. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde beş yıl eğitim gördü. Tıp eğitimini de, peşinden girdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nü de yarıda bıraktı. Şiir, roman, deneme, günlük gibi pek çok edebî türde eserler verdi. Yurtdışında yayımlanan antolojilerde şiirleriyle yer aldı. 2000 yılında Orhon Murat Arıburnu, 2006 yılında Melih Cevdet Anday Şiir Ödülü'nü kazandı. 2014'te Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nü, 2017'de Necatigil Şiir Ödülü'nü aldı. Avrupa'da, ABD'de şiir okumalarına, panellere, sempozyumlara katıldı. Kürtçe ve Almancada kitapları basıldı. Şiir performansları yaptı, *Ağır Roman*, *O Şimdi Asker* gibi sinema filmlerinde rol aldı. küçük İskender 3 Temmuz 2019'da öldü.

İçindekiler

meyhaneye giriş dersleri - 1	13
meyhaneye giriş dersleri - 2	16
akıl fikir verev	20
unutulmuş adisyonlar	23
pis rakı içen kadınlar	26
barda mars	29
meyhanede nostalji / mutfakta ahçı / hayatta alerji	33
<i>Boş Kadeh Sineması'ndan dışarı taşan replikler I</i>	36
ah pub	37
sevgililer günü kafası	41
aşk meyhanedanlığı	44
<i>Boş Kadeh Sineması'ndan dışarı taşan replikler II</i>	47
yakup'ta curcuna	48
meyhane sözlüğü	51
düdüklü meyhane	54
buralarda eskiden bir meyhane vardı	57
barda nefret provası	60
şahane masaların sırları	65
rakıda yüzen deniz kızları	68
meyhane bir orkestradır	71

meyhane şeyhanedir	74
egedenizi'nde uluslararası meyhane	77
meyhanede cam kenarı	80
barbox	83
birinci bar kongresi	86
ikinci bar kongresi	90
gözyaşıyla beyazlayan rakının kimseye faydası dokunmaz	93
hipnoz yahut narkoz	96
g'af bekleyen mahkûm	99
pişmanlık trafosu	102
meyhane savaşçısı amazonlar	105
aynaya saplanan adam	108
james bond misafirimizdir / ondan hesap almayın	111
çöl durağı	114
şiir meyhanesi	118
<i>Boş Kadeh Sineması'ndan dışarı taşan replikler III</i>	121
alkol manifestosu	122
sana saadetler diliyorum defol	123
yolluk niyetine dipnot	126

Dalmışım bir ara. Yan taraftan seslendi:

— Kadehiniz boş, içmeyecek misiniz?

— Bilmem, benim için yeterli sanırım, dedim refleksle.

Hiddetlendi:

— Buralarda boş kadeh bir cinayet sebebidir. Efendi ol, tahrik etme bizi!

Kalabalıktılar. Hatta mekân hıncahınç doluydu; herkes elindeki bırakmış, susmuş, dönmüş bana bakıyordu.

Neme lazım, verdim hemen siparişi; garson hazırmış zaten, koşarak geldi, servisi yaptı. Başımınla kibarca tek tek selamlayıp hepsini, kadehimi kaldırdım havaya.

Yanıtlamadılar. Kaldıkları yerden sohbete, içmeye devam ettiler.

Çok korkmuştum. Onlar gidene ya da burada birer birer ölene kadar yerimden kıpırdamadan içmem şarttı artık.

meyhaneye giriş dersleri - 1

Kimilerine göre fazla küçükken Beyoğlu Balık Çarşısı'na daldığımda bambaşka hayallerin kurbanı olmayı çoktan göze almıştım. Meselesi olan insanın içki içmesi tehlikeli, meseleyi atlanması şart engel sayan atlet gibi takılmak ise ruha huzur.

O zamanlar duyardık ki Beyoğlu'nun kimi meyhanelerinde haftanın belli bir gününde yazar, şair tayfası toplanıp demlenir, özlem giderirmiş. Onların sohbetine uzaktan kulak misafiri olanların hatıraları bugün meyhane adabının ilkeleridir aslında. Malum, edebiyatçı içki ile sevgilisi arasında fark görmez. *'Beyaz gelinlikli dul rakım'* diye yazdığım yıllarda rakı kadehimin dul kalması, yani rakının yanında su bardağımın olmaması karaciğeri biraz zorlarsa da, gençliğin verdiği cesaretle köşe bucak o meyhaneleri arardım Beyoğlu'nda. İçeri girip masaya çökecek değildim elbette; öteden seyredecek, o önemli insanların sohbetinin ayarını ölçecektim. Saçlarımı, paltomun kenarını ve uzun atkımı savurarak basacaktım tek tek mekânları.

İncelikli ve eşit doldurulan rakı, ağızdan kulağa uzanan o aşk, ölçülü ve ironi içeren dedikodular, yeni yazılmış şiirler ve fonda illaki bir sanat müziği ezgisi.

Onları yakaladığım günlerde gözümde canlandırdı-

ğım tüm bu sahnenin eksiksizliğine şahit oldum; sonlara doğru masaya gelen hesap pusulası bile kimsenin kalbini kırmazdı. Hesap ya paylaşılır ya da bonkörlük bir diğeri- nin maddi yetersizliğini kibarca örterdi.

Cumhuriyet Meyhanesi bu buluşmaların Avrupa kı- tası ayağında önemli bir yer teşkil ediyordu. Biz çömez- ler, çaylaklar, henüz masa kurmaya gücü yetmeyenler alt katta cebimizdeki harçlıklarla idare ederken üst katta edebiyatın şahane adamları, kadınları gecenin kaymağını yiyor ve titreyen bacaklarımız o merdivenleri çıkacak adımı atmaya hiç yanaşmıyordu.

Mutlaka bir masada Müjde Ar'ın oynadığı bir kadın vardı: Kadehini sürekli elinde tutuyor ve anlatılan her şeye şık kahkahalarla yanıt veriyordu. Siyah, dar bir dö- piyes giymişti. Zarif ve hoştu. Hele bir-iki kadehten son- ra çalan şarkıya eşlik etmesi: *'Şarkılar seni söyler, dillerde nağme adın..'*

Diğer masada Nebahat Çehre'nin ruhunu verdiği bir kadın daha; karşısındaki beyle kadehini tokuşturuyor ve aldığı ufak yudumdan sonra camdan dışarı bakıyordu. Hüzün, ayrılık, kader henüz arabeskleşmemiş, romantiz- mini oryantallizme kaptırmamıştı. Olanlara bir tereddüt diyebilecek kadar güzeldiler. Rakıda eriyen buz bardağı, dışarıdaki yağmur camları buğulandırıyordu. Cumhuri- yet Meyhanesi'nin üst katında eski Türk filmlerinin tekrar tekrar yaşanması bir özenti değildi; herkes öyle mutluy- du. Herkesin talihi o kadardı çünkü. Garsona aşk sipariş etsen efkâr getiriyordu. Hayat henüz küstahlaşmamıştı.

Biz de bir gün büyüyecek ve üst kata çıkacaktık. O kalabalık içersinde masamıza oturacak, çevremizdeki edebiyatçılara, sanat kokanlara, sanatçı gibi içen, içkiye sanat tadı verenlere karışacaktık. Çünkü meyhanede ol- mak bir sanattı. Birbirini kırmamak, incitmemektir. Al- kolle incelen boya gibi dünyayı yeniden boyamak, renk-

lendirmekti. Mezelerden ve kadehlerden yükselip birbirine karışan kokular arasında hayata yeniden tutunmak, masumiyetini koruyarak dertlenmek-neşelenmekti. Biri dertlendi mi birlikte dertlenmek, biri neşelendi mi birlikte neşelenmek meseleydi işte. Bu mesele atlanması, üstünden sıyrılıp geçilmesi şart bir engeldi. Engel aşıldı mı masa ışıdamaya, aydınlanmaya başlardı. Rakının büyüğü buydu. Bu büyü mutlaka tutardı. Zaten arkadaş dertini dinleyen, dert ortağın olan değil, senin derdinle dertlenen kişiydi.

Rakıya adak adamaya o günlerde karar verdim: Evlenemeyen kızlar, şiirleri basılmayan şairler, iş bulamayan dostlar o adaklarımın sonrasında muratlarına erdiler hep. O masalarda verilen sözler hep tutuldu, o masalarda küskünler barıştı, o masalarda büyük sevdalara yelken açıldı.

Şair Haydar Ergülen'in lafıdır: '*Sarhoş evinin yolunu, ayık meyhanenin yolunu bulamaz,*' der.

Ben ne zaman Balık Pazarı'nda yürüsem, başımı kaldırıp o pencereye bakarım hâlâ. O kadın bana çevirir gözlerini oradan ve mırıldanır: '*Aşk gibi, sevda gibi, huysuz ve tatlı kadın.. Huysuz ve tatlı kadın..*'

"Ne kadınlar sevdim, zaten vardılar." Doğrusu budur.



Biz de bir gün büyüyecek ve üst kata çıkacaktık. O kalabalık içersinde masamıza oturacak, çevremizde edebiyatçılara, sanat kokanlara, sanatçı gibi içen, içkiye sanat tadı verenlere karışacaktık. Çünkü meyhanede olmak bir sanattı. Birbirini kırmamak, incitmemekti. Alkolle incelen boya gibi dünyayı yeniden boyamak, renklendirmekti.

Şarkılar, filmler, şiirler, yeme-içme alışkanlıkları bir toplumun ortak hafızasını belirleyen en önemli yapıtaşları arasındadır. Bazen kulağınıza çalınan bir şarkı, bir filmin karesinden fırlayıp gelen bir karakteri yanı başınıza getirir. Bazen ortak hatırlanan bir şiir dizesi derin bir dostluğun yerini tutar. Meyhaneler ise Türkiye’de, özellikle de İstanbul’da ayrıca kuşaklar arasındaki usta-çırak ilişkisinin de altını çizer. Herhangi bir lokantada bulunmayan gizli bir hiyerarşi, zamanla kazanılan bir kabul... Kendi kültürünü tanıyanlara açılan bir kapı.

Çağdaş Türk şiirinin en önemli isimlerinden küçük İskender’in bu kitabı bir yeme-içme kitabı değil. Filmler, şiirler, şarkılar eşliğinde hepimizin ortak hafızasının geri planında var olan masumiyete saygı duruşu.

Kapak illüstrasyonu: Muz Pek



can yayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN: 978-975-87-3603-2



9 789750 736032